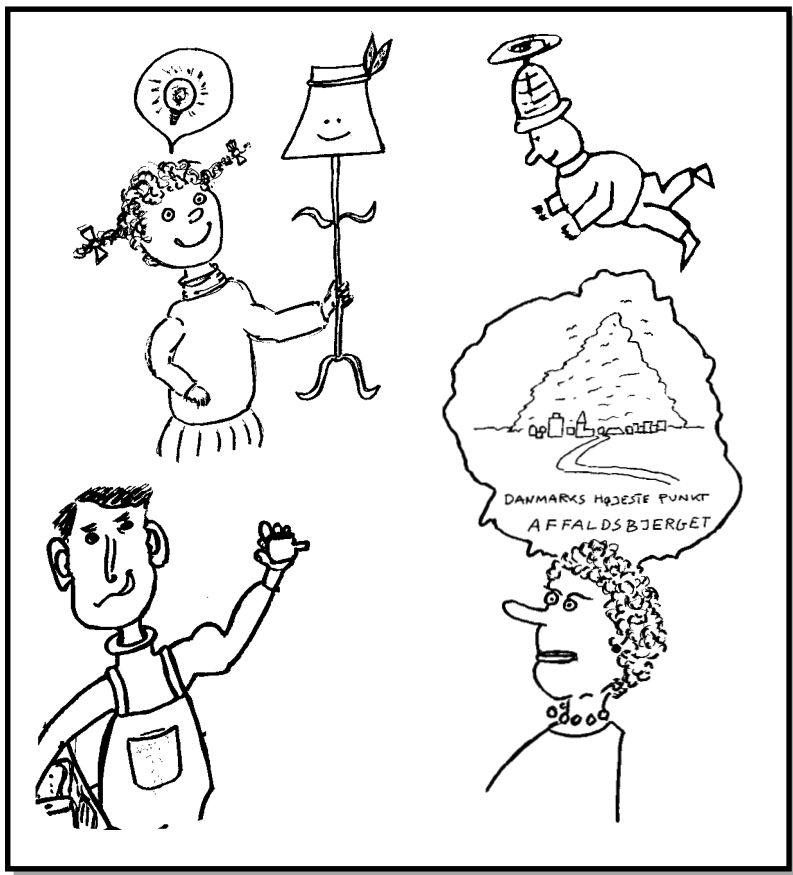

Anja og affaldet

- en familiebog

Anja og Affaldet

Udgivet december 2000 med støtte fra By- og Boligministeriets
Bypulje og Den Grønne Fond.

Tekst: Else Brink Laursen

Tegninger: Bent Jensen

Lay-out: Henrik Enslev

Produktion: Eks-Skolens Trykkeri

En stor tak til

KMEK/Affaldsgruppen Indre Nørrebro

Beboere i Wesselsgade/Blågårdsgade-karréen

Aktivisterne på Nørrebro Radio

samt venner og bekendte og min tålmodige familie

Nu...

**Sommer, efterår, vinter og vår
naturens kredsløb bestandig består**

**for ikke kun at løbe i ring
er det vigtigt at vide enkelte ting**

**så man ikke sig selv og sin nabo blokerer
når vi nu alle skal til at sortere**

- Mor, siger Anja, og sætter sig ved køkkenbordet, - i skolen i dag har vi haft om affaldssortering. Vi skal sortere vores affald, når vi har spist mad i klassen og også i skolekøkkenet, fortæller hun og nikker ivrigt, da mor spørger, om hun vil have en mad.

- Og ved du hvad, fortsætter Anja, - de siger, det også skal komme herhjemme i gården!

- Ja, jeg har godt læst noget om det i lokalavisen, siger mor og tygger på det.

- Men mor, i gården skal det altså bare være ret mange fraktioner man deler det op i!

Mor er ved at få theen galt i halsen. - Fraktioner, hvad i alverden taler du om?

- Ja, altså grupper man kan inddele al det affald i, vi har i husholdningen!

Milde himmel, tænker mor, jeg troede fraktioner var noget med politiske hundeslagsmål!

- Alle de grupper, siger hun så, - hvordan i al verden skal vi bære os ad med at få dem til at være heroppe i køkkenet?

Jamen, mor det skal vi da heller ikke! Jeg mener, det har vi jo allerede! Vi har jo allerede alle tingene heroppe, det er bare når vi skal skille os af med dem igen, at vi har mulighed for at komme det flere forskellige steder hen!

Nåja, siger mor og sætter sig, - jasan. Det må man vist tænke lidt nærmere over!

Anja har madpakke med i skolen, og hun glæder sig til at spise den. Den er også god. Der er rugbrødsadder med pølse, leverpostej og tomat med karse. Hun har også en bolle med og dertil lidt hytteost i et bæger. Et stort stykke agurk pakket ind i sølvpapir er kronen på værket. Anja får mælk til sin frokost, en kvart liter i karton.

Efter hun har spist sin mad, rydder Anja op og sorterer affaldet. Hytteostbægeret gør hun rent og stiller ind i skabet, som de har aftalt i klassen. De vil lave en stor og flot uro af alle de forskellige bægre og dåser, de kan samle sammen. Sølvpapiret krøller hun sammen og putter i den pose, de har hængt op i klassen. Sølvpapir er aluminium og kan godt genbruges, har læreren fortalt.

Når posen er fuld, bærer de den ned i skolens miljøstation og tømmer den i beholderen til aluminium. Mælkekartonen kan ikke genbruges, så den smider hun i spanden til restaffald.

Opslaget om affaldssortering hænger i opgangen, da mor og Anja kommer hjem. På gulvet inden for hoveddøren ligger en løbeseddel.

- Nu går det i gang, siger mor og sukker.

- Hvor er det spændende, siger Anja, og begynder at rydde ud i køkkenskabet, - nu er vi også med!

Mor ser overrasket til.

- Nå, siger hun så, nu har du skabt rod, hvordan vil du så skabe orden?

Anja ser lidt rådvild ud.

- Tilsammen ved Anja og jeg godt hvordan, lyder det oppefra.

Mor og Anja ser forvirret op. Hvem har talt?

- Det er mig! Hej! En lille rund fyr med mærkelige ben står på køkkenbordet. Han har hat på med propel.

- Jeg er Fætter Affald, siger han og bukker og svinger med hatten.

- Nåda, siger mor og ryster på hovedet, - der er sandelig mere mellem himmel og jord, når det kommer til affald, end jeg havde regnet med!

Anja hopper begejstret op og ned på gulvet.

- Hvor er han sjov, hviner hun, sikke da en sød lille fyr.

- Er du sådan een, der kan hjælpe os, nu vi skal til at affaldssortere, spørger hun og prikker forsigtigt Fætter Affald i maven.
- Jada, siger han fornøjet og slår en kolbøtte på bordet.

- Hvad skal der så være i skabet, spørger Anja og ser på Fætter Affald.

- Fire kasser er tallet der passer! Han bukker og fortsætter: - Du skal have en til det grønne, en til restaffald, en til pap og karton, og så kan du nøjes med een til jern og metal, aluminium og gamle syltetøjsglas. I har jo to låger på skabet, og så det er egentlig nemt nok, konstaterer Fætter Affald.

- Javel, siger mor, der ikke synes det er SÅ nemt.

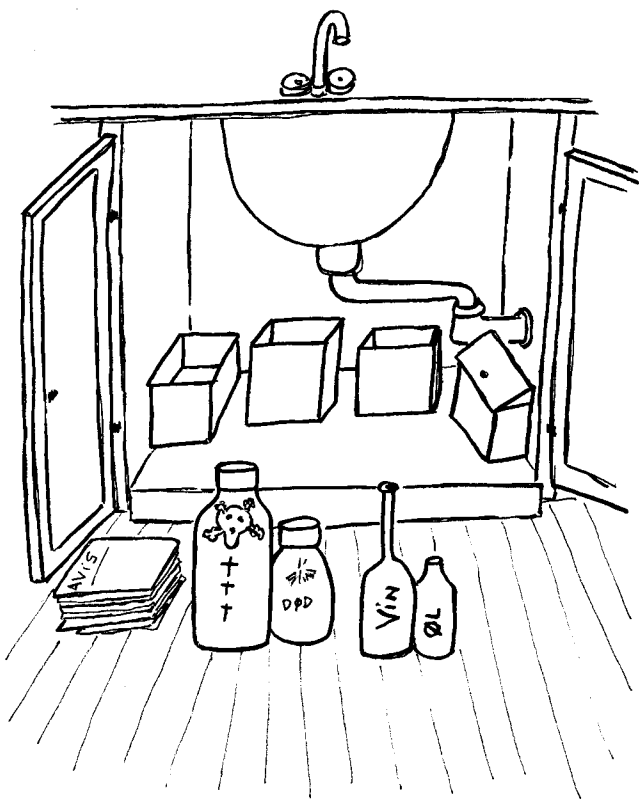
Fætter Affald opsummerer: - Tilbage er her så:

- aviser til avisbeholderen
- flasker til miljøstationens flaskebeholder
- flasker med farligt affald og nogle batterier

og det må vi selvfølgelig have videre, for det kan ikke blive her...kan vi gå med det samme?

- Jah, råber Anja, så kan vi også se hvad far laver!

- Okay, okay, siger mor og går med.

Nede på gaden har far travlt med at reparere bilen.

- Har du fundet ud af, hvad der var galt, vil mor vide.

- Ja, jeg tror, det er karburatoren. Jeg har pillet den gamle ud og er ved at sætte en ny i. Jeg ved bare ikke, hvor jeg nu skal gøre af den gamle.

- Det ved jeg, råber Fætter Affald og hopper højt i vejret.

- Hvad Søren, udbryder far, hvad i alverden er du for en?

- Det er Fætter Affald, han skal hjælpe os med affaldssorteringen, forklarer Anja.

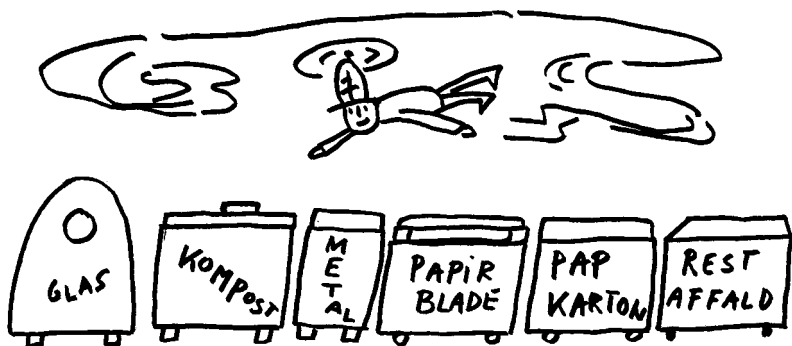
- Nå sådan, siger far og ser lidt forvirret ud.

- Ja, siger Fætter Affald, og ved du hvad? Du kan komme af med den gamle karburator, der hvor vi er på vej hen!

- Kan jeg det, siger far og kigger, hvor da?

- I den nye miljøstation inde i gården ved jeres gamle skralderum. Du kan jo selv gå med derind nu...

I miljøstationen viser Fætter Affald rundt. - Her kan du komme af med flaskerne og syltetøjsglassene, siger han til mor og peger på flaskebeholderen, - og her er den til aviserne. Mor lægger aviserne i beholderen.

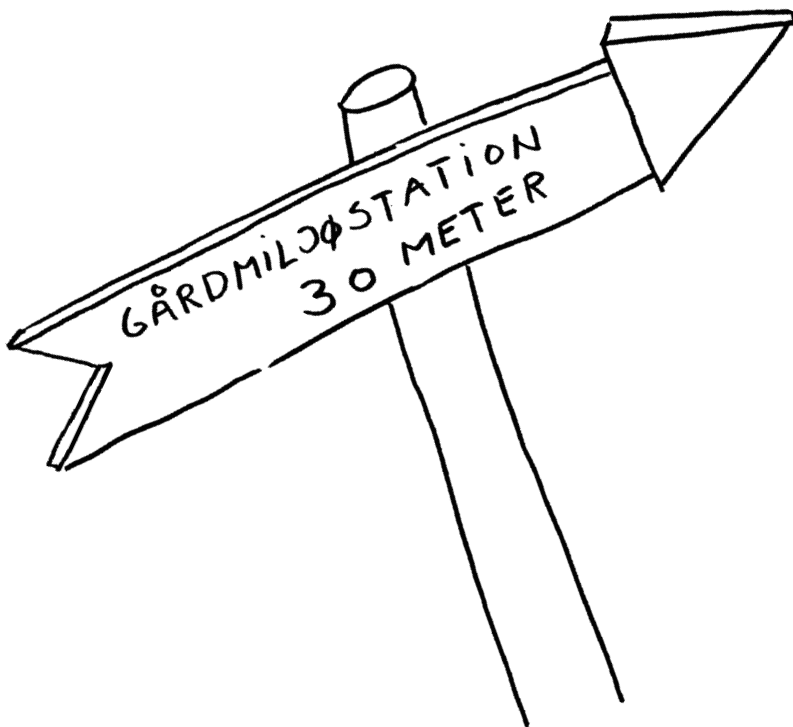
- Se her, siger han til far, her kan du komme af med karburatoren og peger på aluminiumsbeholderen.

- Hvis bare den er tømt helt for benzin, kan du sagtens smide den i beholderen, forklarer han og fortsætter:

- Her, tag det gamle syltetøjsglas. Vi kommer benzinen deri og sætter låget på. Så kan vi aflevere glasset til gårdmanden.

Far smider karburatoren i aluminiumsbeholderen og de tager glasset med sig.

- Så er der bare flaskerne med rester af farligt indhold og batterierne tilbage. Batterierne skal her i kvarteret afleveres i boxen i gårdmiljøstationen, og det farlige affald skal afleveres til gårdmanden, råber Fætter Affald og danser frem og tilbage.
- Nåja, siger mor, det stod da vist også på løbesedlen fra gårdlavet. Mon man kan træffe gårdmanden nu?

Det kan man. I gårdmiljøstationen er der liv og glade dage, mange mennesker og gårdmanden.

- Tager I imod på det her tidspunkt hver dag, spørger mor interesseret og afleverer de „farlige“ flasker.

- Øh nej, det er kun lige i dag, hvor vi fejrer åbningen af gårdmiljøstationen og iværksættelsen af affaldssorteringen. Til hverdag er det mellem 8-9 om morgenen. Men batterierne kan man altid komme af med, de skal i boxen dér, siger gårdmanden og peger.

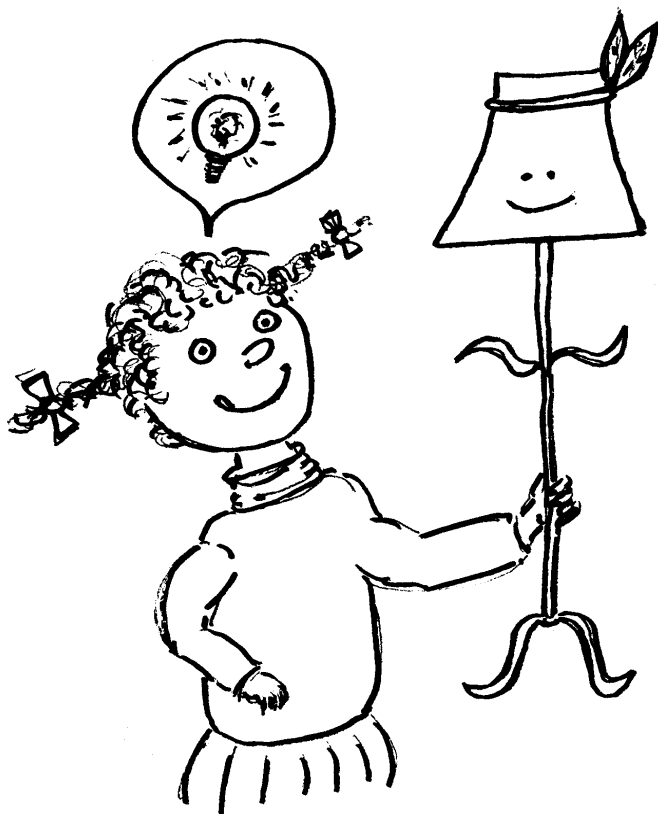
- Nåeh, siger mor. Anja putter batterierne i boxen.

På vejen tilbage passerer de byttehylden.

- Orv, siger Fætter Affald til Anja og peger, - se en flot lampe, var det ikke noget med dig og den?

- Lys idé, siger Anja og tager lampen med sig.

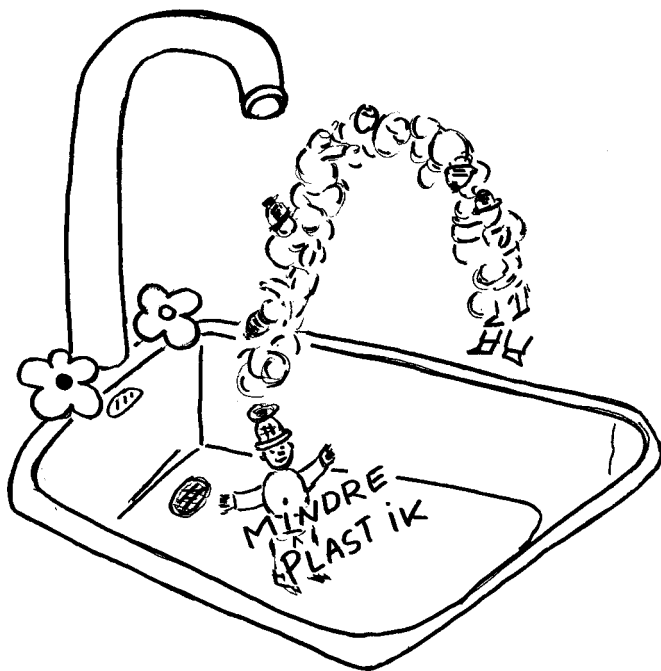

Da de kommer op igen, hjælpes far og mor ad med aftensmaden. Anja dækker bord.

- Du skal smide gulerodstoppene i det grønne affald, ellers skal jeg gøre dig til restaffald, siger Fætter Affald til far.

- Javel ja, siger far og tænker sit. Men han tager alligevel gulerodstoppene op af restaffaldsspanden og kommer dem i spanden til det grønne. Fætter Affald nikker tilfreds.

- Hvorfor er der egentlig ikke en fraktion til plastic, spørger far, der har pakket et salathoved ud.
- Det ved jeg, råber Fætter Affald og hopper fra køkkenbordet ned i vasken af bare ophidselse. - Det er fordi, der findes så mange forskellige slags! Ved nedbrydning smelter det sammen og bliver til en sej klump, der ikke kan genbruges. Hvis man vil sortere plastic, skal det være i mange forskellige slags, før man kan være sikker på, at man kan få det genbrugt!
- Hvad siger du så?

- Jeg siger, det var da noget kedeligt noget. Far sukker.
- Men, fortsætter Fætter Affald, - hvis DU bruger mindre plastic, må industrien reagere på det.
- Nånå, siger far og ser træt ud.

- Men dåserne da, siger far så. Han har netop åbnet en dåse flåede tomater, - skal man ikke sortere dem fra?
  - Der findes ingen fraktion til dåser, ved Anja. Det har de talt om i skolen. - Nogle af dåserne er lavet af jern – faktisk de fleste – og andre af aluminium, forklarer hun, - så enten skal dåserne i jern- og metalbeholderen eller også i aluminiumsbeholderen.
  - Man må prøve efter i hvert enkelt tilfælde, fastslår Fætter Affald, - det kan man gøre med den magnet, der hænger i miljøstationen.
- Far synes, det er en større videnskab.

Efter maden rydder de op og sætter på plads. Anja er med til at vaske op.

- Mor, siger hun, - i skolen siger de, at vi skal bruge sidste hold opvaskevand til at rense de dåser, vi vil smide til genbrug. Lad os gøre det nu. Hun vasker dåserne og lægger dem i kassen under vasken.
- Hvad er der så til miljøstationen til aften, spørger far.
- Kompost, restaffald og den tomme cornflakespakke. -
- Det må være pap og karton, svarer mor.
- Mor, hvor er du dygtig, siger Anja imponeret og fortsætter: - Må jeg og Fætter Affald så ikke løbe ned med det?
- Jojo, siger mor, løb I bare..

- Puha, siger Anja og tørrer sveden af panden, - der er da meget at holde styr på!

- Ja, siger Fætter Affald, - men det går jo fint! Du har da allerede lært om kompost, om restaffald, om aluminium, om pap og karton og jern og metal og meget mere. Og ved du hvad? Du er faktisk ret god, for du har fået både din mor og din far med på den, såh... nu ved du, hvad du skal gøre, og jeg kan vist roligt overlade sorteringen af affaldet til dig og din familie! Værsgo'!

Anjas arkiver:

- mødeindkaldelse
- referat
- opgangsopslag
- løbeseddel
- sæt selv kryds skema
- fyld selv ud skema
- få mere at vide her

AFFALDSSORTERING I GÅRDEN

Hermed indkaldes til møde om affaldssortering

Mødet holdes

onsdag den 24. april kl. 19

i gårdlaugslokalet på hjørnet

Dagsorden vil være:

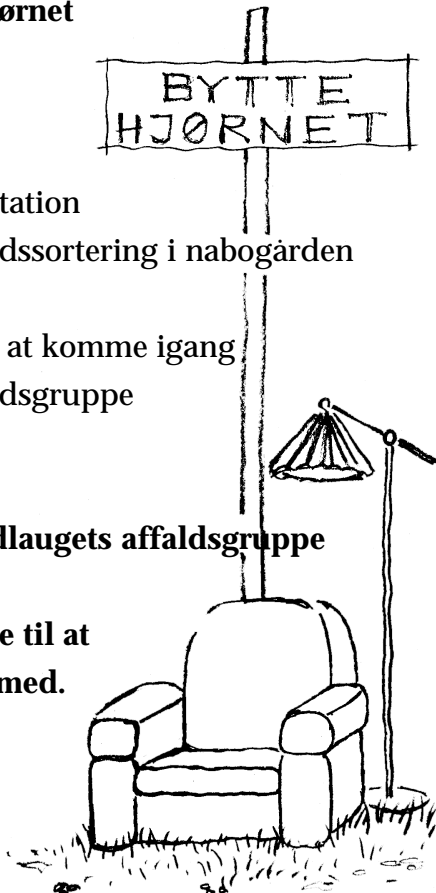
1. Velkomst og præsentation
2. Erfaringer med affaldssortering i nabogården
v/ beboere derfra
3. Hvad skal der til for at komme igang
4. Nedsættelse af arbejdsgruppe
5. Næste møde

**Repræsentanter for gårdlaugets affaldsgruppe
vil deltage i mødet.**

**Der vil være kaffe og the til at
skylle resultaterne ned med.**

**Aktive hilsner
og på gensyn**

Affaldsgruppen

VI BLIR FLER OG FLER DER FORBRUGER MER OG MER

Referat af møde om affaldssortering.

Onsdag den 24.4 afholdtes møde i gårdlaugslokalet om affaldssortering i gården.

I mødet deltog Lise og Karen fra nr.15, Hans fra nr. 9, Gitte fra nr. 23 samt Mogens og Lilian fra nr. 12. Desuden var Jette og Søren fra nabogården mødt frem for at orientere om resultaterne af affaldssortering i deres gård. Fra gårdlaugsbestyrelsen her i gården deltog Marianne og Peter.

Først hørte vi om erfaringerne og de gode resultater fra nabogården. Vi startede med at konstatere, at der var interesse blandt de fremmødte for at få sat gang i affaldssorteringen. Dog mente man, at det var nødvendigt med flere aktive og ønskeligt med en gruppe af beboere fra hvert område af gården, der vil stå for igangsætning og formidling. Det er også en af erfaringerne fra nabogården, hvor en beboer fra hver opgang tilsammen udgør affaldsgruppen. Disse mennesker har kunnet hjælpe de øvrige beboere med vejledning og gode råd i samarbejde med laugsbestyrelsen og gårdmanden.

Vi nedsatte en arbejdsgruppe bestående af Karen, Gitte, Mogens og Marianne.

Vi lagde desuden følgende slagplan:

Torsdag den 8.5 kl.19 holdes møde i gårdlaugslokalet. På mødet vil der blive udarbejdet en skitse over, hvordan skurindretningen kan foregå. Denne skitse vil blive omdelt til beboerne. Man kan "tygge på" skitsen indtil torsdag den 22.5, hvor der igen holdes møde i gårdlaugslokalet kl.19. Her vil vi gå en tur rundt i gården og se på den foreslåede indretning. Derefter drøfter vi ændringsforslagene og til sidst fastlægger vi den endelige skurindretning og det videre arbejde.

Fik vi sagt, at affaldssorteringen også kommer til at omfatte DIG? Og at din mening og din aktivitet også kan bruges! OG at alle er velkomne til de omtalte møder!

Referent Peter.

AFFALD OG NYE VANER SORTERTING I LANGE BANER

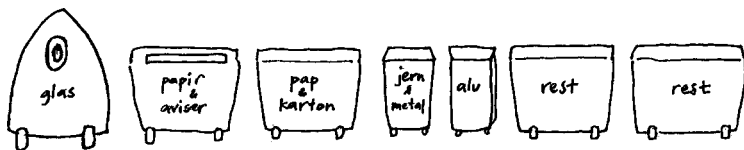
Affaldssortering i gården er nu en realitet efter det med stort flertal blev besluttet på gårdlaugets generalforsamling.

I gården bliver der etableret fire miljøstationer og en fælles gårdmiljøstation.

GÅRDMILJØSTATIONEN er det gamle storskraldsrum og området omkring gårdmandsskuret. Her vil man fortsat kunne komme af med sit storskrald – både det ubrugelige og det brugelige. En del af gårdmiljøstationen vil nemlig fremover fungere som **BYTTEHJØRNE**.

MILJØSTATIONERNE etableres i gårdens nærområder, tæt på ejendommene. Typisk vil 5-10 opgange være samlet omkring en miljøstation. Miljøstationerne afløser de gamle skralderum.

I miljøstationen kan man komme af med papir og aviser, flasker og glas, grønt affald til kompost, pap og karton, jern og metal, aluminium og restaffald.

Desuden kan du fremover aflevere **FARLIGT AFFALD** til gårdmanden. Gårdmanden træffes hver torsdag fra 16-18.

DER FESTES FOR INDVIELSE AF GÅRDMILJØSTATIONEN TORS DAG DEN 24.8 KL.16 OG DU ER OGSÅ VELKOMMEN.

Venlig hilsen gårdlauget.

VIDEN DU KAN BRUGE HELE TIDEN

Gode nabo...

Nu er affaldssorteringen gået i gang og du skal til at vænne dig til det nye system. Det tager lidt tid at finde ud af hvordan man indretter sig nemmest i sit køkken, men her er nogle fif:

Etablér 4 beholdere...

1. **Restaffald** – alt det du ikke kan sortere ud i andre fraktioner. Brug eventuelt her dit nuværende affaldsstativ.
2. **Grønt affald** – alt grønt fra husholdningen. Inkluderer mel og gryn, kager og brød, the og kaffe men IKKE animalske rester, d.v.s. kød og fisk. Det kan være godt med låg på spanden eller stativet til det grønne, så det ikke lugter.
3. **Pap og karton** – det kan opbevares i en gammel kasse eller lignende. For de husstande hvor det kan passe ind i rytmen, er det nemmeste at aflevere pap og karton fortløbende.
4. **Én kasse til jern og metal og gamle syltetøjsglas.** Det lyder måske vildt, men man har faktisk en del. Hunde- og katteremmedåser er for eksempel lavet af jern. Mange låg fra bølter og bægre er af aluminium. Husk at rengøre tingene let før du putter dem i kassen – så lugter det ikke senere!

Aviser og flasker kan du også komme af med i miljøstationen. Dem har du måske et opbevaringssted til i forvejen. Nu har du i hvert fald en mulighed for at komme organiseret af med det!

Farligt affald kan fremover afleveres til gårdmanden – en udsøgt service! Gårdmanden træffes hver torsdag fra 16-18.

Hvad der er farligt affald og hvad der hører til andre fraktioner kan du læse mere om i pjecen "**Rent Skrald**". Hvordan man kommer i gang med det hele kan du læse mere om i familiebogen "**Anja og affaldet**", der fås ved henvendelse til gårdmanden eller en fra gårdlauget.

Vi ses ved affaldssorteringen!

God fornøjelse og venlig hilsen fra gårdlaugets affaldsgruppe.

SÆT SELV KRYDS	kompost	papir og aviser	flasker og glas
AGURK			
AVISER			
BATTERIER			
BENZIN			
BRØD OG BOLLER			
BRUGT SKRIVEPAPIR			
CORNFLAKESPAKKE			
CORNFLAKESPOSE			
DÅSE TIL FLÆDE TOMATER			
FLASKER			
GULERØDDER			
HYTTEOST			
HYTTEOSTBÆGER			
KARBURATOR			
KARSE			
LAMPE			
LEVERPOSTEJ			
MÆLKEKARTON			
OLIE- OG KEMIKALIERESTER			
OPVASKEMIDDELBØTTE			
PAPKASSE			
PLASTICPOSE			
PØLSE			
RUGBRØD			
SALAT			
SYLTETØJSGLAS			
SØLVPAPIR			
THE			
TOMAT			
TÆNDSTIKKER			

Få mere at vide her:

Københavns Miljø og Energi Kontor

tlf. 35 37 36 36. Hjemmeside: www.kmek.dk

Samvirkende Energi- og Miljøkontorer

tlf. 87 25 21 67. Hjemmeside: www.sek.dk

Miljøstyrelsen og Den Grønne Fond, tlf. 32 66 01 00.

Hjemmeside: www.mst.dk og www.mst.dk/gronfond

By- og Boligministeriets Bypulje

tlf. 33 92 61 00. Hjemmeside: www.bm.dk/bypulje

Grønne Familier

tlf. 33 15 33 45. Hjemmeside: www.gronrefamilier.dk

Dansk Center for Byøkologi

tlf. 89 40 58 80. Hjemmeside: www.dcue.dk

Miljøkontrollen i København

tlf. 33 66 58 00. Hjemmeside: www.miljoe.kk.dk

Renholdningsselskabet af 1898, R98

tlf. 32 66 18 98. Hjemmeside: www.r98.dk

I den enkelte kommune:

- teknisk forvaltning
- agenda 21-medarbejder
- grøn guide

I dit boligområde:

- afdelingsbestyrelsen/beboerrepræsentationen
- grøn gårdmand/vicevært
- gårdlauget

Nørrebro Radio, tlf. 35 85 87 70

EPOS

**Hvorfor i alverden
skal vi stå med smerten
når det er vores industri
der skaber svineri**

**Det er os der forbruger
og forbruget der truer
den jord hvor vi bor
med masse-giftmord**

**Lad det blive nye tider
lad os gøre det i bidder
lad os affaldssortere
og forbrugsminimere**

**Godt begyndt er halvt fuldendt -
er du halvfærdig?**